GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

№ 97. *Mercurĭ 1 (13) Maiu* **1885.**

Brașovŭ, 30 Aprilie (12 Maiu) 1885.

Suot unii ómenĭ, carĭ, deși simpatiséză cu organulŭ nostru și aprobă direcțiunea lui politică, totușĭ, fiindŭ prea iubitorĭ de pace și dorindŭ a se legăná mereu în speranțe și credințe deșerte, se credŭ datorĭ a ne imputá că criticămŭ câte odată prea aspru atitudinea Archiereilorŭ noștri față cu causa națională română.

Amŭ dori din sufletŭ, ca în cursulŭ timpului sĕ se pótă constatá, că amŭ mersŭ prea departe în critica nóstră și că periculului ce amenință scóla și biserica română nu este nicĭ pe departe așa de mare cum îlŭ descriemŭ noi, că în fine Archiereilorŭ noștri li-a succesŭ prin temenelele ce le facŭ guvernului a delăturá cu totulŭ acestŭ periculŭ.

Cele ce se petrecŭ și ni se raporteză ḑilnicŭ din țéră suntŭ însĕ de natură d'a deșteptá temerile nóstre întru atâtŭ, încâtŭ ne vine a crede, că posteritatea ne va face cu mai multă dreptate imputarea, că amŭ fostŭ încă prea cruțătorĭ, că amŭ avutŭ prea multe considerațiunĭ față cu înaltele fețe bisericescĭ și că nu amŭ stăruitŭ de ajunsŭ ca sĕ convingemŭ pe Archiereii noștri pe deplinŭ despre imensa responsabilitate, ce apasă pe umerii lorŭ în aceste momente critice ale vieței nóstre naționale și despre grozavele stricăciunĭ, ce le póte aduce causei nóstre slăbiciunea și îngăduirile continue, de carĭ se facŭ culpabilĭ.

N'amŭ pretinsŭ și nu putemŭ pretinde dela prelații noștri alta, decâtŭ ca sĕ apere *cu tăriă* interesele naționalității nóstre pe tĕrĕmulŭ scolarŭ și bisericescŭ, între marginile legilorŭ esistente.

Se întâmplă óre acésta?

De șépte-spre-ḑece anĭ, de când ne regularisesce guvernulŭ din Peșta, amŭ ajunsŭ ca sĕ nu se mai țină și sĕ nu se mai respecteze față cu noi nicĭ legile vitrege aduse de Ungurĭ. Volnicia și abusurile în contra legilorŭ de scólă și în contra drepturilorŭ autonóme recunoscute ale bisericilorŭ nóstre iau din ḑi în ḑi mai marĭ dimensiunĭ. Se înființéză reuniunĭ de maghiarisare, organele administrative de prin județe se punŭ la disposițiunea lorŭ, se organiséză unŭ rĕsboiu formalŭ în potriva scólelorŭ nóstre și cu tóte astea Archiereii noștri stau nemișcațĭ și preoțimea nóstră indură lovirile și fărăaelegile în tăcere și neactivitate.

Au ajunsŭ lucrurile așa departe ca chiar și notarii de cercŭ sĕ se amestece în afacerile nóstre scolare, sĕ împartă ordine preoțilorŭ, directorilorŭ scólelorŭ nóstre confesionale, și sĕ-i provóce de a-le face cunoscută ḑiua esamenilorŭ scolare, pentru ca ei sĕ pótă fi de față sĕ controleze învĕțĕmêntulŭ românŭ. Și óre legea le dă acestŭ dreptŭ? Nicĭdecum. După lege nicĭ chiar fișpanulŭ nu are dreptŭ d'a se amesteca în afacerile scólelorŭ confesionale.

Dér cine mai întrébă aḑi de dreptŭ și de lege, când e vorba d'a se sprijiní tendințele de maghiarisare și când dorința comitetului reuniunei din Clușiu este aḑi o poruncă pentru fiecare funcționarŭ, care nu vrea sĕ cadă în disgrația d-lorŭ Tisza-Trefort?

Pe masă dinaintea nóstră se află o copiă de pe ordonanța unui solgăbirĕu ungurŭ, prin care se impune notarilorŭ de cercŭ și juḑilorŭ comunalĭ ca sĕ eruezc când se vorŭ țíné esamenele de véră în scólele române poporale și sĕ facă cunoscutŭ învĕțătorilorŭ respectivĭ, că la esamenele aceste *trebue sĕ fie de față* notarulŭ în persónă séu judele comunalŭ décă cunósce limba maghiară, în fine sĕ raporteze în ce mĕsură s'a propusŭ limba maghiară.

In altŭ numĕrŭ vomŭ publicá detaiurile acestui ordinŭ. Pentru aḑi întrebămŭ pe Archiereii noștri, dacă li suntŭ cunoscute aceste uneltirĭ ilegale și ce mĕsurĭ credŭ ei că suntŭ datorĭ a luá în contra lorŭ?

Noi suntemŭ de părere, că preoții noștri, primindŭ ordine în afacerĭ scolare dela nisce organe necompetente, fie chiar și dela fișpanulŭ, datorĭ sunt de a le retrămite cu observarea, că legea nu sufere unŭ amestecŭ alŭ funcțiunarilorŭ administrativĭ în aceste afacerĭ și că dênșii fiindŭ directorii scólelorŭ și avêndŭ superiorii lorŭ, vorŭ sci sĕ-șĭ împlinéscă datoria și n'au lipsă de gendarmii unguresci.

—o—

CRONICA POLITICĂ.

Lordulŭ **Salisbury** a ținutŭ Marțĭ, în sĕptămêna trecută, în Hackney, cu ocasiunea deschiderii clubului conservatorŭ de acolo, unŭ discursŭ, care a produsŭ óre care sensațiune și afară din Anglia. Acestŭ discursŭ, care se referă și la viitórele alegerĭ pentru parlamentŭ, se póte considera ca unŭ **manifestŭ alŭ partidei conservatóre**. Lordulŭ Salisbury a criticatŭ aspru politica financiară a lui Glodstone, care se încheiă cu unŭ deficitŭ fórte mare, precum și atitudinea lui în conflictulŭ cu Rusia. Cu privire la cestiunea financiară, capulŭ conservatorilorŭ a imputatŭ d-lui Gladstone, că deficitulŭ vrea sĕ-lŭ arunce în spinarea industriașilorŭ și marilorŭ proprietarĭ englesĭ, în locŭ sĕ-lŭ arunce pe productele streine importate. Din vorbele lui resultă, că sub unŭ cabinetŭ Salisbury principiulŭ comerciului liberŭ n'ar mui esista. In privința cestiunii afgane a ḑisŭ Salisbury, că d. Gladstone a bătutŭ în retragere cu mare ușurință. **Asupra politicei cabinetului din Petersburg** s'a esprimatŭ capulŭ conservatorilorŭ astfelŭ: »Guvernulŭ rusescŭ totdéuna dă asigurarea, că elŭ are cele mai bune intențiunĭ, dacă cotrarŭ tractatelorŭ încheiate face unŭ pasŭ înainte. Elŭ afirmă, că evenimentele, care 'i trecŭ peste capŭ, suntŭ vinovate la acésta. Dar cum se numesce în viéța privată unŭ omŭ, care nu e în stare sĕ 'șĭ facă plățile? Unŭ coțcarŭ séu unŭ bancrutŭ.« Acéstă espresiune a lui Salisbury, adresată guvernului rusescŭ, va produce mare nemulțămire în Petersburg. Și s'ar puté întémpla, ca venindŭ la guvernŭ în loculŭ lui Gladstone, după alegerile dela tómnă, sĕ fie silitŭ a'șĭ da socotélă de vorbele sale séu sĕ 'ncépă rĕsboiu cu Rusia. Esemplu avemŭ, că și Salisbury scie sĕ'șĭ céră scuse, când într'unŭ discursŭ atacă unŭ statŭ; așa a făcutŭ cu Austria. Vrêndŭ însă cu orĭ ce chipŭ rĕsboiulŭ, atuncĭ negreșitŭ că nu'șĭ va retrage vorbele ce le-a esprimatŭ în contra Rusiei.

*

Conflictulŭ anglo-rusŭ se crede, că se va aplana cu totulŭ. O telegramă din Petersburg adresată cătră „Vossiche Zeitung« declară, că acolo se întăresce pe ḑi ce merge credința, că pacea va rĕmânea neturburată. In Petersburg se consideră ca neîndoiosŭ, că Rusia va obține o graniță corespunḑĕtóre trebuințelorŭ, pentru a căreia siguranță vorŭ avé sĕ îngrijéscă și autoritățile din Herat, dacă e vorba ca sĕ nu'șĭ ia Rusia asupră'șĭ sarcina, cu care se însărcinéză Anglia. Din Parisŭ se telegrafiază de asemenea, că pacea se póte considera ca asigurată. Regele Danemarcei a primitŭ oficialŭ rolulŭ de arbitru în conflictulŭ anglo-rusŭ.

*

„Daily News“ a primitŭ din Varna o telegramă, în care i se comunică, că **Pórta a adresatŭ** representanțilorŭ ei din porturile streine o **notă-circulară**, în care, cu privire la luarea în posesiune a unui nou portŭ la Marea-roșiă — portulŭ Arafali — din partea Italiei, declară, că acea ocupare se face fără vr'o înțelegere cu **Pórta**, din care causă ea **va protesta**. Totdeodată nota atrage atențiunea puterilorŭ asupra faptului, că ocuparea de teritorii de până acum din partea Italiei de asemenea a fostŭ o încălcare a drepturilorŭ Sultanului.

*

»Pol. Corr.« e informată din Bruxela, că **guvernatorŭ alŭ noului statŭ Congo** va fi de sigurŭ numitŭ **Stanley**. Guvernulŭ statului Congo se va compune în modulŭ următorŭ: ministru-președinte, la interne și la rĕsboiu, intendantulŭ militarŭ colonelulŭ Strauch, actualulŭ președinte alŭ societății africane internaționale; ministru de comerțŭ van Eetvelde, până acum fostŭ consulŭ generalŭ belgianŭ în Bombay; ministru de finanțe van Neuss. Titularulŭ portofoliului justiției încă nu e desemnatŭ. Reședința ministerului statului Congo va fi Bruxela.

—o—

Din dieta Croației.

In ședința dela 8 Maiu a dietei croate, cu ocasiunea desbaterilorŭ asupra bugetului, **Mazzura** făcŭ propunerea, ca sĕ se înființeze o Curte de compturĭ a țĕrii, fiindŭ necesară pentru dietă și pentru responsabilitatea guvernului. Propunerea acésta a provocatŭ o certă înfocată între maioritatea guvernamentală și între oposițiune.

Stancovicĭ, șefulŭ de secțiă, găsesce superfluă propunerea lui Mazzura și cere respingerea propunerei.

Br. **Zsivcovicĭ** învinovățesce oposițiunea, că prin atitudinea ei împedecă desvoltarea vieții parlamentare. Elŭ găsesce, că propunerea nu se póte primí, câtă vreme esistă pactulŭ.

După ce mai vorbesce **Zuvicĭ** în contra oposițiunii, ér **Frank** în contra maiorității și a Ungariei, care restrânge totŭ mai multŭ Croația, ia cuvêntulŭ **Josipovicĭ**. Elŭ găsesce instituțiunea propusă de Mazzura ca vătĕmătóre. Avemŭ, ḑice elŭ, o Curte de compturĭ comună, în Pesta, unde deputații noștri, carĭ representă maioritatea și prin urmare națiunea, potŭ esercita controlulŭ constituționalŭ. Noi avemŭ încredere în instituțiunea comună.

Tuskan: Cum sĕ construimŭ mai departe, dacă n'avemŭ nicĭ o constituțiune? M'așŭ puté învoi cu Turcii, *dar nu cu Maghiarii, cu o națiune atâtŭ de nenobilă, care se nutresce din sudórea poporului croatŭ și cu tóte acestea are nerușinarea sĕ afirme, că ea ne susține pe noi.* (Președintele sună). Eu nu suntŭ pentru construirea mai departe a pactului, pe care mai bine l'așŭ dĕrîma, pentru ca să reconstruimŭ pe ruinele lui edificiulŭ dreptului de statŭ croatŭ.

După ce mai vorbescŭ câțiva deputațĭ pentru și contra propunerei, acésta se pune la votŭ și se respinge.

Mazzura aduce pe tapetŭ cestiunea pădurilorŭ grănițerescĭ și propune, ca guvernulŭ sĕ comunice resultatulŭ disposițiunilorŭ luate în 1881, după care amĕsuratŭ intențiunilorŭ regelui avé sĕ se creeze unŭ fondŭ pentru scopurĭ de investițiune.

Stancovicĭ, șefulŭ secțiunii, observă că împĕratulŭ și regele și-a reservatŭ în acéstă afacere ultima decisiune, și apoi acéstă afacere nu intră în sfera de acțiune a dietei. Elŭ cere respingerea propunerei.

Posilovicĭ: Décă împĕratulŭ 'șĭ-a reservatŭ ultimulŭ cuvêntŭ, pentru acésta guvernulŭ nu e descărcatŭ de datoria de a apĕra binele țĕrii.

Tuskan: Impărțirea pădurilorŭ grănițerescĭ s'a făcutŭ fără voința poporațiunii. Gratulezŭ pe monarchulŭ, care a ajunsŭ în astfelŭ de modŭ în posesiunea pădurilorŭ grănițerescĭ.

Președintele (sună): Chemŭ pe oratorŭ la ordine. Nu este nicĭ cuviinciosŭ, nicĭ parlamentarŭ sĕ aducĭ pe Maiestatea Sa în desbatere.

După o ceartă și unŭ sgomotŭ cumplitŭ, propunerea lui Mazznra, punêndu-se la votŭ, se respinge.

—o—

SCIRILE ḌILEI.

(†) **Visarionŭ Romanŭ**, directorulŭ institutului de creditŭ și de economii »Albina,« a căruia mórte subită a anunțat'o telegrama nóstră de erĭ, s'a născutŭ în 5 Iuliu 1833 în comuna Seuca din județulŭ Têrnavei-micĭ. Și-a făcutŭ studiile la Têrgulŭ-Mureșului și la Sibiiu, unde a absolvatŭ cursulŭ de pedagogiă și teologiă. Aici a fostŭ și câtva timpŭ redactorŭ la „Telegrafulŭ Românŭ.« Dela Sibiiu s'a dusŭ la Rĕșinarĭ, unde a devenitŭ învĕțătorŭ și mai târḍiu notarŭ. La 1861 a întemeiatŭ »Amiculŭ Poporului,« călindarŭ, pe care l'a redactatŭ 22 de anĭ până la 1882. A mai redactatŭ o fóia pedagogică »Amiculŭ scólei,« a înființatŭ și editatŭ câțiva anĭ »Albina Carpațilorŭ« și a editatŭ mai multe cărțĭ folositóre. Ca agentŭ alŭ băncii »Transilvania" din Sibiiu, V. Romanŭ a conceputŭ ideea înființării institutului »Albina,« care în urma neobositelorŭ sale stăruințe a fostŭ realisată la 10 Aprile 1872. Institutulŭ prosperéză și acésta este în cea mai mare parte meritulŭ rĕposatului directorŭ esecutivŭ alŭ lui. Visarionŭ Romanŭ a fostŭ membru în comitetulŭ Asociațiunei transilvane și membru corespondentŭ alŭ «Academiei Române". In sinodulŭ gr. or. din anulŭ acesta a fostŭ alesŭ asesorŭ onorarŭ consistorialŭ.

Visarionŭ Romanŭ a luatŭ parte activă la tóte adunările dela 1860 încóce și a fostŭ unulŭ din cei mai activĭ și stăruitorĭ fii ai poporului nostru. Perderea acestui distinsŭ bărbatŭ e cu atâtŭ mai grea pentru noi, cu câtŭ mai multŭ simțimŭ trebuință de ómenĭ activĭ și stăruitorĭ pentru înaintarea poporului românŭ, cum a fostŭ rĕposatulŭ!

—0—

Președintele și secretarulŭ camerei de industriă din Clușiu vorŭ veni la Brașovŭ, pentru ca sĕ ia parte cu delegații camerei de comerțŭ și industriă de aici la conferința, ce se va ținea în afacerea tractatului vamalŭ ce se va încheia cu România.

—0—

La judecătoria de cercŭ din Alba-Iulia este de ocupatŭ postulŭ de subjude cu léfa anuală de 1000 fl. și banĭ de cuartirŭ 200 fl. Petițiunile se vorŭ adresá în timpŭ de douĕ sĕptĕmânĭ presidiului tribunalului din Alba-Iulia.

—0—

In Borșa, comitat. Clușiului, cu ocasiunea têrgului ce s'a ținutŭ acolo la 6 Maiu, unŭ tênĕrŭ soldatŭ fiindŭ chefuitŭ fù luatŭ de gendarmĭ spre a-lŭ escortá în stațiunea sa. Soldatulŭ, rușinatŭ de a fi escortatŭ între baionete, rugà pe gendarmĭ sĕ-lŭ lase sĕ se ducă singurŭ acasă. Atuncĭ unŭ gendarmŭ îlŭ lovì cu patulŭ puscii de-lŭ trântì la pămêntŭ și-lŭ străpunse apoi cu baioneta în regiunea inimei. Poporulŭ se adunà în acelŭ locŭ amenințândŭ pe gendarmĭ, ba unŭ tênĕrŭ dibaciu smulse pușca din mâna gendarmului și o aruncà câtŭ colo, apoi apucà pe gendarmŭ și-lŭ trîntì la pămêntŭ. Dacă n'ar fi sositŭ la timpŭ judele Hossu, ca cu binele sĕ liniștéscă poporulŭ, acesta ar fi omorîtŭ pe gendarmĭ. Soldatulŭ murì în carulŭ, în care fù pusŭ, încă înainte de a ajunge de stațiune. Faptulŭ se anchetéză.

—0—

Aristocrații ungurĭ se întrecŭ a se înscrie ca membri ai reuniunei de maghiarisare din Clușiu. Contele Stefan Karolyi s'a înscrisŭ cu 1000 fl., alțĭ optŭ cu suma de 500 fl., doi cu suma de 300 fl. și 26 cu suma de 100 fl- »Kolozs. Közl." spune, că s'a adunatŭ până acum pentru reuniune peste 30,000 fl. Ce bunĭ le-arŭ cădea Ciangăilorŭ carĭ cerșescŭ!

—0—

Cea mai modernă modă în Clușiu este spargerea ferestrelorŭ de pe la case în timpulŭ nopții. Acésta o facŭ, după cum spune »Kolozs. Közl.,« studenții universitarĭ. Sĕ nu se uite, că Clușiulŭ trece la Ungurĭ ca »centrulŭ culturei maghiare în Orientŭ.«

—0—

Clușiulŭ a fostŭ bătutŭ Vinerĭ cumplitŭ de grindină. Trăsnetulŭ a lovitŭ o casă și biserica reformată.

—0—

In 7 Maiu a muritŭ în Triestŭ vice-admiralulŭ br. Petz. Elŭ s'a născutŭ la 21 Ianuariu 1819 în Veneția din Ardélŭ. La marină servesce dela 1837 și a luatŭ parte la multe lupte navale. In 1866 a comandatŭ în lupta dela Lissa corabia de rĕsboiu »Kaiser« și pentru eroismulŭ sĕu obținù ordinulŭ »Maria Theresia.«

—0—

V. Covurluiului« relatéză următorulŭ faptŭ întêmplatŭ în Galațĭ: »Lumea la noi a fostŭ pusă erĭ după ameḍĭ în o emoțiune fórte mare. S'a rĕspânditŭ sgomotulŭ, că d-na Orghidanŭ și ambele sale fiice, din care cea mai mare directóre a scólei secundare de fete, fuseseră otrăvite. Amŭ căutatŭ a ne informá, și étă ce amŭ aflatŭ. O fată din clasa III, anume Petrovicĭ Zoe, și-a procuratŭ, nu se scie de unde, o cantitate de accidŭ arseniosŭ (șoricióică), pe care a adus'o în clasă și a arătat'o la colegele sale, îndemnându le a gustá, dar care au refusatŭ, afară de vre-o trei care se află bolnave. Profitândŭ de unŭ momentŭ cândŭ lipsea bucătărésa din cuhnie, a aruncatŭ sarea în vasulŭ cu supă. După mâncarea supei, d-na și d-șórele Orghidanŭ, cum și bucătărésa, s'au simțitŭ cu durerĭ în stomacŭ. Căutândŭ au găsitŭ bulgărele de șoricióică, ce nu se topise totŭ. Trimițêndu-se imediatŭ după medicĭ, aceștia au administratŭ antidote și starea pacientelorŭ e câtŭ se póte de multă mitóre și pericolulŭ e înlăturatŭ. Medicii au statŭ în permanență. D. procurorŭ N. Constantinescu și d. jude de instrucțiune Gr. Moisiu au descinsŭ imediatŭ la fața locului, spre a face cercetare și a descoperí, de unde își procurase fata substanța otrăvitóre. In orĭ ce casŭ e de regretatŭ ușurința, cu care se dau substanțele toxice de cei îndrituițĭ a le țіné. Mai aflămŭ, că și fata Petrovicĭ, aflândŭ consecuențele faptei sale, ar fi luatŭ și ea din aceea substanță și se află bolnavă în spitalŭ.«

—0—

„Voința Națională« e informată, că ministerulŭ de agricultură alŭ Italiei a comunicatŭ ministerului românŭ de agricultură, că la 15 Octomvre a. c. se va deschide în orașulŭ San Miniato, din provincia Florența, unŭ concursŭ internaționalŭ de aparate pentru distilarea tescovinei de strugurĭ. Cererile pentru înscriere la acestŭ concursŭ trebuescŭ făcute până la 10 Septemvre 1885.

—0—

»Curierulŭ Balasanŭ« spune, că societatea dramatică română din Iașĭ, sub direcția d-lui C. Bălănescu, compusă din 27 persóne, a datŭ 30 representațiunĭ în Chișineu și 5 în Odesa. In amêndouĕ aceate orașe trupa română a fostŭ multŭ aplaudată și apreciată nu numai de publiculŭ românŭ, ci cu deosebire de celŭ rusŭ.

—○—

Persecuțiunile în comit. Bistrița-Năsĕudŭ.

Valea Borgoului 29 Aprilie 1885.

Domnule Redactorŭ! Góna începută de puternicii privilegiațĭ în contra a totŭ ce e suflare românéscă în acéstă țéră, continuată cu mare înverșunare în comitatulŭ Carașŭ-Severinŭ — după cum ni-o spusese mai deunăḍĭ în o Congregațiune adv. din Lugoșŭ D-lŭ Coriolanŭ Brediceanu — mi se pare — și nu fără temeiu — că și cu mai mare înverșunare se continuă în comitatulŭ nostru Bistrița-Năsĕudŭ; mai alesŭ de atuncĭ de când acestŭ comitatŭ a căḍutŭ sub potestatea faimosului »pașă" dela Deșiŭ baronŭ Banfy Dénes și de când Românii și Sașii din acestŭ comitatŭ au respinsŭ cu indignare invitarea șirețilorŭ maghiarisatorĭ ai Ardéiului, din Clușiu.

Acestŭ mare pașă din Deșiu și cu importatulŭ sĕu proto-notarŭ Pánczél suntŭ adevĕrații representanțĭ ai ideei de statŭ maghiarŭ în comitatulŭ nostru, și fiindcă elementulŭ maghiarŭ din aceste părțĭ — carele mai că nu esistă — e tare „periclitatŭ« — după cum le place a buciumá în lumea mare — și-au pusŭ carulŭ în petrii, ca pre toțĭ, carĭ nu vorŭ trage în lagău la carulŭ maghiarisătorŭ condusŭ de aceștĭ doi matadorĭ, sĕ-i stérgă de pe fața pămêntului, ca astfelŭ sĕ-șĭ curețe odată grădina de cangrena »daco-romanistă,« ce inficiéză aerulŭ — după cum i-a plăcutŭ a se esprima órecândva.

Acești doi salvatorĭ ai maghiarismului, conduși de idea de-a face și din petrile înșirate pe pasulŭ ce duce înspre Bucovina, totŭ atâția „talpra magyar-ĭ« a la inspectorulŭ de dare Algátczi și subinspectorulŭ de scó'e Hevesi Károly, ambii perciunațĭ importațĭ, — cu atâta vehemență s'au pusŭ de-a șicaná și terorisá poporulŭ și puținii amploiațĭ românĭ de pe la administrațiune, încâtŭ cu dreptŭ cuvêntŭ îțĭ vine a crede cu poporulŭ nostru, că s'a apropiatŭ vremea de apoi. Nu e o ḍi lăsată dela Dḍeu, în care sĕ nu întâlnescĭ pe Banffy Dezső percurgêndŭ crucișŭ și curmeḍișŭ comitatulŭ, dar nu dóră pentru de a se convinge de buna administrațiă a comitatului, — pentrucă cine îșĭ mai sfarmă astăḍĭ în Ungaria capulă cu astfelŭ de flécurĭ — ci ca pre cei slabĭ de ângerŭ și adicțĭ lingăi ai lui, sĕ-i întăréscă și asigure de marele sĕu favorŭ; ér pe opincarii românĭ și amploiații conscii de împlinirea chemării lorŭ și a némului, din carele au odrăslitŭ, sĕ-i șicaneze, persecuteze până la disperare și sĕ-i suspendeze — fără leacŭ de vină — după bunulŭ sĕu placŭ și de dragulŭ ochilorŭ lui Pánczél.

Dovadă de o așa procedură turcéscă a acestui putemicŭ pașă dela Deșiu suntŭ multele casurĭ de suspendărĭ, ce de vre-o 2 sĕptămânĭ încóce s'au întêmplatŭ în comitatulŭ nostru și bene notandum numai față cu deregĕtorĭ românĭ, probațĭ nu odată de amploiațĭ per escelentiam vrednicĭ și conscii de chemarea lorŭ, ér ca Românĭ, mândri de originea din care au odrăslitŭ.

Dovadă suntŭ persecutările și amenințările cu suspendărĭ a mai multorŭ notarĭ, carĭ folosindu-se de favorulŭ legii, au cutezatŭ în agendele lorŭ, pre lângă limba statului, a se folosĭ și de o altă limbă, precum și amenințările față cu unii, carĭ nu posedŭ bine limba statului că în timpulŭ celŭ mai scurtŭ orĭ sĕ se desbrace de limba și de simțĕmintele lorŭ naționale și sĕ îmbrace pe cele maghiare, orĭ sĕ-șĭ ia catrafusele și sĕ apuce lumea în capŭ de bunăvoiă de nu voiescŭ a fi măturațĭ.

Dar fie sigurŭ Banfy Dezső, că prin o astfelŭ de procedură nicĭ când din noi și din amploiații din némulŭ nostru nu va face Ungurĭ, și-lŭ asigurămŭ, că cu câtŭ șicanele, persecuțiunile și terorisările, îndreptate în contra nóstră, vorŭ fi mai puternice și mai dese, cu atâtŭ ne oțărîmŭ mai tare în suferințe și ne întărimŭ în credința: că totușĭ odată dreptatea causei nóstre va învinge, numai adevĕrații conducĕtorĭ ai poporului nostru, preoții, advocații și învĕțătorii sĕ-șĭ pricépă chiemarea lorŭ — și fie chiar și cu jignirea intereselorŭ proprie personale — nicĭ când sĕ nu lipséscă dela loculŭ lorŭ de sentinelă a naționalismului și românismului.

E de insemnatŭ că Banfy Dezső, ca sĕ-șĭ arĕte pe față intențiunea sa de maghiarisare, precum și furia ce-o nutresce față cu poporațiunea nemaghiară a acestui comitat, convocătórele la Congregațiune, ce până acuma conformŭ legei se trimitéu, pre lângă limba statului, și în limbele română și germană, de astădată le-a făcutŭ numai unguresce.

Pe ḍiua de 4 Maiu e convocată Congregațiunea de primăvéra a comitatului Bistrița-Năsĕudŭ; fiindcă se vorŭ tractá multe obiecte de mare interesŭ, credŭ că nicĭ unŭ membru românŭ nu va absentá de astădată.

—*d*—

—○—

D'ale esposiției din Peșta. — Ni se mai scrie din capitala ungară între altele: „Intre prelații, carĭ au fostŭ de față la deschiderea esposițiunei, amŭ vĕḍutŭ atâtŭ pre Escelența Sa metropolitulŭ Ioanŭ Vancea câtŭ și pre Ilustritatea Sa episcopulŭ Mihali. Publiculŭ curiosŭ de a vedea esposiția visitéză dela deschidere încóce în numĕrŭ mare esposițiunea. Făcêndŭ și eu o privire fugitivă prin unele paviliónе, amŭ vĕḍutŭ că în o parte a pavilionului orientalŭ se află espuse obiecte dela Românĭ și din România. Insĕ sĕ nu cugete cineva, că arŭ fi nisce obiecte frumóse și alese, nu, ci tóte sunt din cele mai dure și mai rĕu lucrate. Aceste firesce că au fostŭ cumpĕrate de Ungurĭ cu prețurĭ bagatele și espuse ca unŭ productŭ estraordinarŭ alŭ Românilorŭ. In acestŭ pavilionŭ se află și o figură de céră, care representă unŭ Românŭ, însĕ așa e de urâtŭ făcută și de murdarŭ îmbrăcată, încâtŭ se scandaliséză omulŭ când o vede... Stândŭ aproape de numita figură auḍii cum unŭ Maghiarŭ a întrebatŭ pe unŭ altulŭ, că ce națiune representă figura? Acela îi rĕspunse că e Românŭ (oláh). Intrebătorulŭ însĕ ḍise: nu póte fi Românŭ, căcĭ nicĭ nu séмĕnă cu ei, ci de sigurŭ e Mongolŭ (e nem oláh, mert nem hasonlit az oláhokkat, hanem bizonyosan e mongol.) Trecêndŭ în altŭ pavilionŭ, m'a interesatŭ fabricarea de obiecte din sticlă, așa d. e. cravate, florĭ și altele. Prinḍêndŭ cravatele în mână, le poțĭ îndoi cum îțĭ place, sunt mai moi chiar decât mătasea și se potŭ și spăla. Mai multe producte române se află espuse în pavilionulŭ unde e industria de casă. Aicĭ se află douĕ căsciόre în stilŭ poporalŭ românŭ. In una din ele, atâtŭ figurile cele de céră, cât și țesăturile mai sémănă a românescĭ, însĕ și aceste nu suntŭ dintre cele fine. A doua căsciόră e chiar așa de tare lipsită de gustŭ atâtŭ în privința industriei cât și a ordinei, ca și obiectele espuse în pavilionulŭ orientalŭ. In unŭ altŭ pavilionŭ se află o stână, după cum suntŭ acele la Românĭ. Acésta e — după cum sunt informatŭ — adusă aicĭ dela nisce oierĭ din jurulŭ Brașovului. Unŭ Maghiarŭ dândŭ unei dame esplicațiă despre acéstă stână a ḍisŭ: »e fórte primitivŭ lucrată, dară dela oláhĭ și atâta e multŭ«.—Credŭ că nu va fi superfluu a aminti și aceea, că dela Brașovŭ până aicĭ se solvesce pre trenŭ cl. II 31 fl. 60 cr., ér dela Têrgulŭ-Mureșului totŭ pre cl. II, 25 fl., aceste bilete suntŭ tour și retour, suntŭ 15 ḍile valabile și se potŭ folosi și pe trenulŭ acceleratŭ. Cu altă ocasiune mai multe!

A. Cras.

—○—

Dămŭ locŭ astăḍĭ unui lungŭ rĕspunsŭ la o notiță scurtă din nr. 83 alŭ fóiei nóstre. Póte că acésta este »ampla informațiune« ce ni s'a promisŭ. Acestŭ rĕspunsŭ nu rĕsfrânge afirmările făcute în acea notiță și ne lasă în întunerecŭ asupra cestiunei: cine e de vină că nu s'a satisfăcutŭ la timpŭ unei datorii de onóre? — Sĕ respundă cei atinșĭ în rĕspunsulŭ de mai josŭ. Noi ne vomŭ mărginí a face câteva note la observările, ce atingŭ notița publicată în fóia nóstră.

Brașovŭ, 15 Aprilie st. v. 1885.

Stimate domnule Redactorŭ! In Nr. 84 din 2 Maiu a. c. alŭ prețuitului ḍiarŭ ce redigeațĭ, »Gazeta Transilvaniei", s'a datŭ publicității între scirile ḍilei unŭ comunicatŭ, prin care se face »comitetului de primire" alŭ Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului românŭ din Transilvania unŭ felŭ de imputare,[1])

1) Nu-i vorbă în notiță de comitetulŭ de primire, ci de cei ce nu l'au convocatŭ până în Sâmbăta Pascilorŭ din anulŭ acesta. Red.

pentru că nicĭ până astădĭ după aprópe 2 anĭ de ḑile nu s'a datŭ publicitățiĭ socotelele. Se impută mai departe, că adunarea pentru luarea socotelelorŭ s'a conchiematŭ pe o ḑi nepotrivită, adecă pe Sâmbăta Pascilorŭ, din care causă abia s'au înfățișatŭ vre-o 15 membri. In fine se ḑice în acelŭ comunicatŭ, că d-lŭ advocatŭ Ioanŭ Lengĕrŭ, care ar fi făcutŭ tóte încassările urmate cu ocasiunea susnumitei serbărĭ, ar fi votatŭ contra propunerii: sĕ se alégă o comisiune pentru revederea socotelelorŭ.

Atâtŭ pentru a întêmpiná unele neesactitățĭ ale suspomenitului comunicatŭ, câtŭ mai cu sémă pentru că ne ținemŭ datorĭ a da onoratului publicŭ unele esplicărĭ relative la întârḑierea socotelelorŭ, venimŭ a da urmátórele deslușirĭ:

După cum este cunoscutŭ, s'a fostŭ alesŭ în 1883 pentru primirea Asociațiunii unŭ comitetŭ de 60 de membri, unŭ corpŭ deja prea nătăvălosŭ pentru a funcționá esactŭ și espeditivŭ.[2]) Acestŭ comitetŭ s'a constituitŭ în ședința sa din 26 Maiu 1883, alegêndŭ de președinte pe subscrisulŭ și împărțêndu-se în 9 comisiunĭ pentru provederea deosebitelorŭ afacerĭ și adecă: 1) pentru acuirarea de membri noi pentru Asociațiune; 2) pentru încuartirarea óspețilorŭ; 3) pentru susținerea bunei ordine; 4) pentru arangiarea unei representațiunĭ teatrale; 5) pentru arangiarea unui concertŭ; 6) pentru arangiarea unei petrecerĭ cu danțŭ; 7) pentru arangiarea unei escursiunĭ; 8) pentru agendele de corespondență și 9) pentru colectarea de banii trebuincioșĭ la primirea Asociațiunii. Lângă aceste 9 comisiunĭ speciale s'a adausŭ și a 10-a comisiune numită »comitetulŭ centralŭ de primire«, constătătóre din toțĭ președinții mai susnumitelorŭ 9 comisiunĭ, unde fiecare președinte avea sĕ funcționeze ca referinte în afacerile subcomitetului, ce presida. Ivindu-se necesitatea de a se arangia și o masă comună pentru óspeții, ce aveau sĕ vină la adunarea Asociațiunei, și de a ridicá o pétră mormêntală poetului național Andreiu Mureșianu, s'au alesŭ și pentru aceste scopurĭ comisiunĭ speciale. Și acéstă organisare s'a arĕtatŭ ca nepractică, deórece unele subcomitete constândŭ din prea mulțĭ membri, se lăsau unii în nădejdea celorlalțĭ; astfelŭ întregŭ aparatulŭ a devenitŭ prea greoiu. Afară de acestea s'a făcutŭ erórea, că venindŭ timpulŭ acțiunei parte mare dintre domnii aleșĭ prin subcomitele au absentatŭ din Brașovŭ, mergêndŭ pela băi séu alte locurĭ de recreațiune. Alții prea ocupațĭ cu afacerĭ private n'au putută luá parte. Unele comisiunĭ au dispărutŭ mai cu totulŭ de pe terenulŭ activitățiĭ și tóte afacerile lorŭ au căḑutŭ în sarcina comitetului centralŭ. — Tóte aceste scăderĭ le espunemŭ pentru orientare în viitorŭ. S'a mai făcutŭ la constituirea comitetului erórea, că nu s'a alesŭ nicĭ unŭ casierŭ, care sĕ conducă tóte afacerile bănescĭ. — Comisiunea, însărcinată cu colectarea de banĭ pentru acoperirea cheltuelilorŭ, n'a funcționatŭ așa ḑicêndŭ de locŭ, astfelŭ că acéstă afacere a trebuitŭ sĕ o ia asupră-șĭ subscrisulŭ, adunândŭ banii trebuincioșĭ pentru primire. Colectarea banilorŭ pentru pétra mormêntală a poetului A. Mureșianu au făcut'o doi membri din comitetulŭ centralŭ. Banii pentru arangiarea banchetului i-au încasatŭ cei trei membri ai comisiunei însărcinate cu acéstă afacere. In celelalte comisiunĭ, carĭ au avutŭ a face cu încasarea și cu plătirea de banĭ, cum suntŭ: comisiunile pentru concertŭ, representațiune teatrală și petrecere cu danțŭ, au încasatŭ banii președinții acestorŭ comisiunĭ. Astfelŭ putemŭ constatá pe basa protocólelorŭ luate în comitetulŭ centralŭ, că este cu totulŭ falsă aceea afirmațiune a susnumitului comunicatŭ, că adecă d-lŭ Ionŭ Lengĕrŭ ar fi făcutŭ tóte încassările de banĭ cu ocasiunea sĕrbărilorŭ Asociațiunii în anulŭ 1883.

Adevĕrulŭ este, că încassărĭ s'au făcutŭ de vre-o optŭ membri din comitetulŭ centralŭ, și că în urma acestei întêmplărĭ, că bolnăvindu-se d-lŭ Dr. N. Popŭ, președintele comisiunii pentru concertŭ, éră la comisiunea pentru producțiunea teatrală lipsindŭ unŭ membru, d-lŭ Ionŭ Lengĕrŭ la însărcinarea comitetului centralŭ a fostŭ silitŭ sĕ ia asupră-șĭ o mare parte din sarcinile acelorŭ două comisiunĭ și cu acestea și încassările și plățile împreunate cu concertulŭ și cu representațiunea teatrală. Alte încassărĭ n'a făcutŭ d-lŭ Ioanŭ Lengĕrŭ.[3])

Ceea ce se atinge de darea întârḑiată a socotelelorŭ, acésta este unŭ faptŭ nedisputatŭ, dară unŭ faptŭ, care a genatŭ pe comitetulŭ centralŭ și pe depunĕtorii socotelelorŭ mai multŭ decâtŭ pe orĭ și cine și care îșĭ află esplicarea numai în multele soiurĭ de încassărĭ făcute de deosebite persóne. După încheiarea sĕrbărilorŭ ținute cu ocasiunea adunării generale a Asociațiunii, multŭ timpŭ fù imposibilŭ sĕ se adune toțĭ aceia, carĭ au încassatŭ banĭ, din causă că nu se aflau toțĭ în Brașovŭ; subscrisulŭ însu-mĭ am trebuitŭ sĕ absentezŭ în tómna anului 1883 și în 1884 mai multe lunĭ în afacerĭ advocațialĭ. Afară de acésta mai erau încassărĭ de făcutŭ a unorŭ sume subscrise dar neplătite, carĭ după ce trecură sĕrbările Asociațiunii mergeau fórte greu. In specie încassarea unorŭ sume mai micĭ subscrise pentru ridicarea unei petrii mormêntale lui Andreiu Mureșianŭ ne-a adusŭ în conflictŭ cu colectantele de banĭ pentru monumentulŭ, ce se intenționase dela începutŭ a se ridicá în Brașovŭ pentru fericitulŭ poetŭ. Era dubietate, décă aceste sumulițe încassate de susnumitulŭ colectante suntŭ menite pentru monumentŭ și prin urmare au sĕ încurgă la fondulŭ monumentului, séu suntŭ subscrise pentru pétra mormêntală. A trebuitŭ sĕ se céră dela fiecare subscriitorŭ dechiarare în scrisŭ, pentru ca aceste sumulițe sĕ fie încassate în favórea petrii mormêntale, ceeace a fostŭ împreunată negreșitŭ cu perdere de timpŭ.

Abstragêndŭ dela acestea nu trebue uitatŭ, că membrii comitetului centralŭ și în specie încassatorii de banĭ nu suntŭ ómenĭ, carĭ trăiescŭ din venitulŭ averii lorŭ, ci din munca lorŭ și prin urmare nu este mirare, dacă asemenea ómenĭ în împlinirea chiemărei lorŭ ḑilnice și în lupta lorŭ pentru esistență scapă din când în când din vedere unele afaceri, cari deși suntŭ de interesŭ publicŭ, totușĭ ei numai pre lângă afacerile chiemării lorŭ le potŭ împlini, fără sĕ le neglige pe acestea.

Astfelŭ în urma susnumitelorŭ împrejurărĭ comitetulŭ centralŭ abia în 10 Faurŭ și 12 Marte 1884 a fostŭ în posițiune de a ținea ședințe pentru depunerea diferitelorŭ socotelĭ. In aceste ședințe fiecare dintre încassatorĭ a depusŭ socoteala despre banii încassațĭ și cheltuelile avute. Aceste socoteli puteau fi încheiate de astădată în modŭ definitivŭ spre a fi așternute comitetului de 60 de membri, dacă nu se ivia o piedecă. La una dintre întreprinderile făcute cu ocasiunea serbăriiorŭ s'a ivitŭ unŭ deficitŭ despre care comitetulŭ „centralŭ n'ar fi voitŭ sĕ rĕmână urmă în socoteli și acésta cu atâtŭ mai vêrtosŭ, cu câtŭ acésta se putea delătura fórte ușorŭ prin încasarea unorŭ restanțe. Comitetulŭ centralŭ a dispusŭ decĭ sĕ-se incasseze restanțele de totŭ soiulŭ și după incassarea lorŭ numai decâtŭ sĕ-se încheie socotelele și sĕ se aștérnă celorŭ îndreptŭ. Dér și de astădată s'a constatatŭ esperiența vechiă, că după trecerea serbării incassările mergŭ fórte greu, unii domnĭ au plătitŭ alții însĕ nicĭ până astăḑi n'au plătitŭ.

Fiindcă însĕ afacerea socotelelorŭ plana asupra comitetului centralŭ, ca o pétră de móră acesta în ședința sa din 16 Marte a. c. a decisŭ sĕ nu mai aștepte încassarea restanțelorŭ, deórece prin restanțele deja încassate mai susŭ pomenitulŭ deficitŭ se afla încâtva acoperitŭ, ér restulŭ hotărĭ a-lŭ acoperi din venitulŭ celorlalte întreprinderĭ. Astfelŭ revĕḑêndŭ înc'odată socotelele le a încheiatŭ și a dispusa sĕ fiă așternute comitetului de 60 în celŭ mai scurtŭ timpŭ. Deórece proxima sĕptĕmână era sĕptĕmâna patimilorŭ, când în fiecare séră după ritulŭ nostru sĕ ținŭ denii afară de Sâmbătă séra și deórece comitetului aparțineau toțĭ preoții din Brașovŭ și deórece înainte de prânḑŭ ómenii suntŭ ocupațĭ și asemenea adunărĭ sĕ potŭ ținea cu óreșicare prospectŭ de sucesŭ numai după améḑĭ, am creḑutŭ subscrisulŭ ḑiua de Sâmbătă de cea mai potrivită pentru ținerea ședinții comitetului de 60, la care am dispusŭ sĕ fiă conchemațĭ la timpŭ toțĭ membrii comitetului. Mărturisescŭ că nicĭ prin minte nu mi-a trecutŭ, că Sâmbăta Pascilorŭ ar fi în Brașovu o ḑi nepotrivită pentru o asemenea ședință. Este adevĕratŭ, că membrii comitetului s'au presentatŭ în numĕrŭ micŭ deși nu chiar numai 15. Dér cine este de vină? Invitatŭ a fostŭ fiecare în parte. Mnmbrii adunațĭ au fostŭ întrebațĭ décă nu află cu cale a se amâna ședința pe altă dată. maioritatea a decisŭ însĕ se nu se amâne, parte pentru ca nu este speranță sĕ fie altădată mai mulțĭ presențĭ la adunare parte pentrucă voiau sĕ se resolveze odată acéstă afacere, care pentru mulți devenise deja odiósă. Acéstă din urmă împrejurare se vede a fi fostŭ una dintre causele principali pentru cari maioritatea celorŭ adunațĭ nu a primitŭ propunerea ca sĕ se alégă o comisiune din adunare, care sĕ mai revideze odată socotelele așternute de comitetulŭ central, fiindcă primindu-se propunerea, urmarea ar fi fost, că ar fi trebuitŭ sĕ se amâne adunarea. In neprimirea acestei propuneri de bună sémă, că maioritatea celorŭ adunațĭ n'a vĕḑutŭ nicĭ o abnormitate, deórece aceste socoteli au fostŭ revĕḑute și esaminate de comitetulŭ centralŭ, care nu este alta decâtŭ o comisiune a comitetului de 60 în care a putută avea încredere. Décă maioritatea celorŭ adunațĭ în Sâmbăta Pascilorŭ neprimindŭ a alege o comissiune de revidare a făcutŭ bine séu rĕu, este cestiune de apreciare, dér a face responsabilŭ pentru acelŭ conclusŭ pe unŭ singurŭ membru, care a concuratŭ cu votulŭ sĕu la acelŭ conclusŭ și încă cu adaosulŭ falsŭ, că elŭ a făcutŭ tóte încassările cu ocasiunea serbărilorŭ Asociațiunii în anulŭ, 1883 după cum o face acésta despomenitulŭ comunicatŭ, acésta este mai multŭ decâtŭ nelealitate, este o insinuațiune neiertată.[4])

Nu este consultŭ și nu zace în interesele nóstre naționale de a ne suspiciona unulŭ pe altulŭ și în specie pe acei indiviḑĭ, cari, deși redușĭ la venitulŭ muncii lorŭ proprii pentru a putea sĕ trăiéscă, totușĭ nu'șĭ cruță timpulŭ nicĭ munca sa, numai pentru ca după puterile lorŭ sĕ pótă face câte ceva și pentru interesele publice românescĭ. O asemenea procedere pe cei lovițĭ îi desgustă, ér' pe alții nu-i încuragiază . . . Acésta este starea lucrului în privința rațiociniilorŭ, ce au resultatŭ din sĕrbările împreunate cu adunarea generală a Asociațiunii nóstre, ținută în a. 1883 în Brașovŭ. N'am sĕ mai adaugŭ alta decâtŭ, că tocmai în momentulŭ când finii acéstă întêmpinare, am primitŭ și protocolulŭ ședinței din 23 Martie 1885 (Sâmbăta Pascilorŭ), care va fi datŭ publicității îndată ce se va autentica.

Sunt cu tótă stima,

Nicolae Strevoiu,

fostŭ președinte alŭ comitetului de primire.

2) Acestŭ comitetŭ s'a compusŭ după unŭ planŭ de organisare alŭ d-lui adv. Lengĕrŭ. Red.

3) S'au uitatŭ aici încassările dela balŭ, despre cari scimŭ cu siguritate că asemenea le-a făcutŭ d. Lengĕrŭ. Totulŭ a fostŭ venitulŭ dela concertŭ, representațiune și dela balŭ. Red.

4) Protestămŭ în contra acestei afirmări pe basa chiar a mărturisirei rĕspunsului de mai susŭ. Când amŭ vorbitŭ de »încassărĭ« nu ne-amŭ pututŭ gândi la cele pentru pétra comemorativă, cari nu s'au făcutŭ în folosulŭ Asociațiunei. Red.

DIVERSE.

Unde se ducŭ florile? — Unde se ducŭ florile? Unde se ducŭ tóte acele florĭ, care se cumpĕră neîncetatŭ în fiecare anotimpŭ pe piețele orașelorŭ? După raritatea séu prețulŭ lorŭ ele se ducŭ séu sĕ móră într'unŭ vasŭ pe China, séŭ sĕ se veștejéscă într'unŭ vasŭ de sticlă de 10 cr. Prin îngrijirĭ ingeniόse și constante prelungescĭ viața lorŭ, continuezĭ parfumulŭ și strălucirea lorŭ; dér órele trecŭ, ḑilele suntŭ numĕrate și ele nu întârḑie a perí în familiă. — Unde se ducŭ florile? Ele se ducŭ la balŭ, strălucitóre și parfumate, într'o mână elegantă, finŭ mănușată, înprejurulŭ unei grațióse talii, în pĕrŭ blondŭ, ele dançéză, valséză, dar când apare aurora, când se stingŭ policandrele arse de lumină, florile înăbușite de prafŭ, ostenite prin danțŭ, nu mai suntŭ decâtŭ fantome de florĭ pe fețe obosite, ele au trăitŭ numai timpulŭ pe o nópte de balŭ. — Unde mergŭ florile? Ele se ducŭ în bisericĭ spre a împodobí altarele, sfinții și sfintele, amestecândŭ parfumulŭ lorŭ cu mirosulŭ smirnei. — Unde se ducŭ florile? Ele se ducŭ la nunte intime și vesele, alba flóre de mirtŭ, a cărei palóre se amestecă cu drăgălașa palóre a tinerelorŭ mirese, florĭ de speranță și de bucuriă, care la eșirea din biserică se împartŭ câte odată, ca aducere aminte din partea miresei, rudenilorŭ și amicilorŭ ei. — Unde se ducŭ florile? Ele se ducŭ la cimitirŭ, pe mormintele iubite și soptescŭ: „Noi suntemŭ souvenirulŭ, noi suntemŭ amiciția, noi suntemŭ amorulŭ și venimŭ a-țĭ ḑice ție, scumpe decedatŭ, că ómenii nu te uită. — Ce devinŭ în fine tóte aceste florĭ, unde se ducŭ ele încă? Veștejite, aruncate vêntului, abia de recunoscutŭ, ele nu ațîță nicĭ chiar interesulŭ culegĕtorului de trențe, și aceste frumóse florĭ, care au odihnitŭ în vase prețióse, pe elegante talii, în pĕrŭ frumosŭ negru séu blondŭ, pre morminte nesimțitóre séu pe altare de marmură, nu suntŭ chiar nicĭ vrednice de a întrá într'unŭ coșŭ de gunoiu. Sĕ așteptămŭ! căruța de gunoiu, care curăță strada de gunóie și de rĕmășițe, va trece, ér aceste buchete veștede, rĕspindite, pe care tótă plóia cerului nu le-ar putea reînvia, se vorŭ duce spre a îngrășa pămêntulŭ, acestŭ pămêntŭ din care totŭ ese și în care totŭ intră. Dér într'o ḑi de primăvéră póte florĭ de balŭ și florĭ de cimitirŭ, florĭ de bisericŭ și florĭ de nuntă, vorŭ renașce sub basa unorŭ copacĭ marĭ pe malurile bălțilorŭ și rîurilorŭ sub formă de: viorele, micșurele și ghiocei.

***

Femeia-păpușe. — La New-Xork se află espusă în acestŭ momentŭ pitica cea mai mică din lume, miss Lucia Zarate, numită femeia-păpușe. Ea este visitată de o mulțime de lume, și cea mai mare parte din visitatorĭ au galanteria de a'i aduce câte unŭ buchetŭ. Miss Lucia stă în picióre pe o masă de marmură în mijloculŭ unui salonŭ, primesce pe visitatorĭ cu multă grațiă și demnitate și rĕspunde în modulŭ celŭ mai afabilŭ, deși vorbesce rĕu limba engleză, la complimentele admiratorilorŭ sĕi. Acéstă micuță persónă cântăresce 4 livre $^{3}/_{4}$ și are o înălțime de 26 degete. Are la peptŭ 15 degete $^{1}/_{2}$ ca circonferință și $14^{1}/_{4}$ la mijlocŭ. Brațele au o lungime de 8 degete, degetulŭ din mijlocŭ este de unŭ lat de degetŭ $^{1}/_{8}$ și degetulŭ celŭ micŭ de $^{3}/_{4}$ din latulŭ unui degetŭ. Ea are 300 toalete, și principala sa ocupațiune consistă în a'șĭ schimba toaleta de trei orĭ pe ḑi. De altminterĭ nu trebuie multă stofă pentru hainele ei; un metru de mătăsĕriă séu de catifea este fórte de ajunsŭ pentru a'i face o rochiă cu códă. Mai puținŭ fericită decât vĕduva generalului To Pomuce, aḑĭ comitesă, miss Zarate nu va găsi nicĭ odată încălțăminte dupĕ piciorulŭ sĕu, voim sĕ ḑicemŭ unŭ bărbatŭ după talia sa.

***

Crima unei mame. — O crimă îngrozitóre, săvêrșită Duminecă în sĕptămâna trecută în mahalaua Coutance din Geneva (Elveția), causéză în acestŭ momentŭ o emoțiune extraordinară printre locuitorii acestui orașŭ. O femeiă a tăiatŭ cu unŭ briciu gâtulŭ la cei patru copii ai sĕi și a încercatŭ apoi a se otrăvi. Ea a fostŭ arestată împreună cu bărbatulŭ ei, care însĕ lipsea de acasă în momentulŭ când s'a făptuitŭ de către denaturata mamă teribila crimă. Nu se scie încă mobilulŭ, care a împinsŭ pe acéstă femeiă, ca sĕ-șĭ omóre copiii.

***

Catastrofă la Yava. — Se depeșéză ḑiarului »Indépendance belge« din Amsterdam, că în acestŭ orașŭ circulă sgomotulŭ, cumcă o plóiă de cenușă, aruncată de vulcanulŭ Smerse, a făcutŭ unŭ mare numĕrŭ de victime pe insula Yava; se vorbesce de o sută de mii morțĭ. »Handelsblad« a făcutŭ o anchetă pentru a găsí origina acestui sgomotŭ și n'a pututŭ sĕ descopere nimicŭ; póte că elŭ se datoresce scirei publicate, acum câte-va ḑile, chiar de către »Handelsblad,« despre o erupțiune a acestui vulcanŭ, dar până acum nu s'a primitŭ amĕnunte în privința acestei catastrofe.

***

Pĕtrunjelulŭ ca medicamentŭ. — Écă unŭ mijlocŭ fórte bunŭ și sigurŭ pentru a opri sângele, care curge din nasŭ. Luațĭ pĕtrunjelŭ verde și astupați nările nasului. Acestŭ mijlocŭ este preferabilŭ orĭcăruia altulŭ. Décă este vorba de o rană, care produce hemoragiă, faceți o cataplasmă de pĕtrunjelŭ și puneți-o pe rană. Resultatulŭ este dintre cele mai neașteptate. In fine, o asemene cataplasmă vindecă înțepĕturile de vespe.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ. Dr. Aurel Mureșianu

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 27 Aprilie st. v. 1885

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	88	90
Renta rom. amort. (5%)	91½	92½
» convert. (6%)	88	89
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30	31½
Credit fonc. rural (7%)	100	101
» „ „ (5%)	84	85
» » urban (7%)	96	97
» » „ (6%)	89	91
» „ » (5%)	81	82
Banca naţională a României	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—	—
« » » Naţională	—	—
Aurŭ	14.¼%	13¾%
Bancnote austriace contra aurŭ	2·01	2.04

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 12 Maiu st. n. 1885.

		Cump.		Vênd.
Bancnote românescĭ		8.73		8.75
Argint românesc	»	8.65	»	8.70
Napoleon-d'orĭ	»	9.83	»	9 85
Lire turcescĭ	»	11.08	»	11.12
Imperialĭ	»	10.07	»	10.10
Galbenĭ	»	5.80	»	5.84
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	120.—	„	121.½
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 11 Maiu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	97.20
Rentă de hârtiă 5%	92.30
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	107.50
Bonurĭ rurale ungare	102.70
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C2.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	105.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.—
Bonurĭ rurale transilvane	100.90
Bonurĭ croato-slavone	10[illegible]
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	11[illegible]
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	11[illegible]
Renta de hărtiă austriacă	82
Renta de arg. austr.	82
Renta de aurŭ austr.	107
Losurile din 1860	139
Acţiunile băncei austro-ungare	854
Act. băncei de creditŭ ung.	28[illegible]
Act. băncei de creditŭ austr.	28[illegible]
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	[illegible]
Napoleon-d'orĭ	9.[illegible]
Mărcĭ 100 împ. germ.	61
Londra 10 Livres sterlinge	12[illegible]

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ face la 1 şi la 15 ale fie-cărei lunĭ.

Administr. „Gaz. Trans„

Nr. 2552—1885. 2—3

Publicaţiune!

Ordinea de têrgŭ pentru oraşiulŭ Braşovŭ, statorită de către representanţa comunală prin conclusulŭ din 26 Martie a. c., se află din 13 până inclusive 24 a lunei curente în localulŭ protocolului de exhibite magistratualŭ spre examinare din partea fiecărui.

Se publică acésta cu aceea observaţiune, că eventualele recurse în contra disposiţiunilorŭ acestei ordine de têrgŭ, au sĕ se aştérnă subscrisului magistratŭ în decursulŭ timpului statoritŭ pentru esaminarea acestei ordine.

Braşovŭ în 6 Maiu 1885.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Administratiunea »Gaz. Trans.«

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
Braşovŭ (	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu (	10.08	5·59	9.18	
Cluşiu (	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
Oradia-mare (	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
Oradea mare (	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
Cluşiu (	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
Braşovŭ (	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
Aradŭ (	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
Aradŭ (	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bêrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI, Braşov.